

Ա. Ղ. Ա. Ի. Ն. Ի

ԺԳ

Աղաւնի շունչը կտրած ու մարմնով սաստիկ յոգնած՝ բառ մը չէր կրնար արտաբերել. գլուխը եղբօրն ուսին վրայ կռթնցուցած էր, և անոր մէկ ձեռքը կը սխմէր։ Օրսոյ թէպէտ չէր հաւանած քրոջը վերջաբանին, սակայն խեղքը միտքն անոր ջղային այլայլութեան դաշտերէն վրայ էր, որուն կը սպասէր լռութեամբ։ Այն միջոցին դուռը զարնուեցաւ, և Սալէրիա վախէն շնչատած՝ վազելով եկաւ իմաց տուաւ որ քաղաքապետն էր։ Աղաւնի լսածին պէս՝ մէկէն գլուխը վեր բարձրացուց, ոտքի վրայ ելաւ և աթոռ մը առաւ իրեն նեցուկ, որ ձեռքին տակ կը դողար։

Քաղաքապետը ներում ուզեց անյարմար ժամով այցելութեան դալուն, և ցաւակցելով Աղաւնիի՝ բացատրեց սաստիկ զգացմանց վտանգը, պախարակեց յուզարկաւորութեան երգերուն սովորութիւնը, որ տխրաբեր էր հանդիսականաց. և ճարտարութեամբ մը վերջին յանկարծախօսութեան սաստկութիւնը մեղադրեց։ — Ետքը կերպը փոխելով՝ — Պ. տէլլա Ռէպպիա, ըսաւ, անգղիացի բարեկամներէդ շատ բարեներ ունիմ քեզի. և Նէվիլ օրիորդը սիրով կ'ողջունէ քոյրդ. իսկ քեզի, նամակ մը բերած եմ իրմէն, դժբաղդաբար վրաս չէ. բայց մէկէն կը խրկեմ։ Հայրը հիւանդացի էր, վախցանք որ չըլլայ թէ հոստեղի վտանգալի ջերմէն բռնուած ըլլայ. բայց հիմա խայրսեցաւ, և յուսամ որ քիչ ատենէն կը տեսնես զինքը։

— Նէվիլ օրիորդը շատ չփոթած պիտի ըլլայ։

— Բարեբաղդ եղաւ որ վտանգն անցնելէն վերջը իմացաւ վտանգը։ Պ. տէլլա Ռէպպիա, շատ աղէկ խօսեցաւ ինքը ձեր երկուքին վրայդ։ — Օրսոյ քաղաքավարութեամբ մը ծոցեցաւ. — և գրեթէ իր աղաչանքովն է որ եկած եմ հոս։

Ինծմէ աղէկ ոչ որ զիտէ այն ձախող դիպուածն որ ցաւով սրտիս բռնադատուած եմ հիմա յիշատակելու քեզի։ Որովհետեւ Պ. Պարրիչինի այսօրուան օրս Բիէզրանէրայի գեղապետն է և ես այս գաւառին գաւառապետն եմ, հարկ չէ ըսեմ թէ կ'արհամարհեմ այն կասկածներն որ քանի մը անխոհեմ անձինք միտքդ ձգեցին և որոց դու չհատացիր՝ գիտեմ՝ քու հաստատուն բնաւորութեամբդ և աստիճանիդ վեհութեամբը։

— Աղաւնի, ըսաւ Օրսոյ քրոջը՝ աթոռին վրայ ինքզինքն ուտելով, շատ յոգնած ես. անկողին երթաս նէ աղէկ կ'ընես։

Աղաւնի գլխովը չէ ըսաւ. և իր սովորական հանդարտութիւնն առած՝ կրակէ աչուրներով գաւառապետին վրայ կը նայէր։

— Պ. Պարրիչինի, շարունակեց քաղաքապետը, կը փափագի որ դադրի այս թշնամութիւնը... կ'ուզեմ ըսել այս տարտամ վիճակն որ երկուքնուդ մէջ կայ... իմ ախորժածս ալ այն է՝ որ իրարու հետ բարեկամական միութեամբ կապուիք...

— Պարոն, ընդհատեց Օրսոյ, ես ոչ երբէք ամբաստանած եմ զՊարրիչինի փաստաբանն իբրեւ սպաննող հօրս, բայց ինքն անանկ գործ մը ըրած է՝ որ յաւիտեան չեմ կրնար հետը վերաբերութիւն ունենալ։ Սպառնալեաց թուղթ մը ձեռքուց՝ աւազակի մը բերնէն զրած. կամ գոնէ՝ ձեռքի տակէն հօրս վրայ ձգեց անոր ձեռքմունքը։ Այդ նամակն եղաւ հաւանականապէս իմ հօրս մահուան անուղղակի պատճառը։

Քաղաքապետն ինքզինքը ամփոփեց վայրկեան մը, ետքը — Այս բանս, ըսաւ, հայրդ կրնար կարծել երբոր տաքութեամբ բռնկած Պ. Պարրիչինիի դէմ դատաստան բացաւ. բայց դու այս աստիճանի կուրութեան մէջ ինչալու վիճակը չես. մտածէ որ Պարրիչինի շահ մը չունէր այս նամակը ձեռքընելու... Իր բնաւորութեանը վրայ խօսք չեմ բանար... որովհետեւ չես ճանչնար զին-

քը և միտքդ պղտորած է վրան. բայց յուսամ համոզուած չես թէ մարդ մը որ օրէնսագէտ է...

— Բայց, պարոն, ըսաւ Օրսոյ ոտք ելլելով, երբոր կ'ըսես թէ այդ նամակը Պարրիչինեայ շինածը չէ, ըսել է որ հօրս վրայ կը ձգես զայն: Իր պատիւը իմն է:

— Ամենէն աւելի ես համոզուած եմ տէլլա Ռէպպիա հաղարապետին պատուաւոր մարդ ըլլալուն... նամակին հեղինակն այսօրուան օրս ծանօթ է...

— Ո՛վ է, աղաղակեց Աղաւնի դէպ ՚ի քաղաքապետն երթալով:

— Անգղամին մէկը, անանկ յանցաւոր մը որուն Գորսիգացիքդ չէք ներեր. գողին մէկը, թովմաս Պիանքի անուամբ, որ հիմա Պասզիոյ բանտերուն մէջ փակուած է. ասիկայ յայտնեց որ նամակին հեղինակն ինքն իսկ էր:

— Այդ մարդը չեմ ճանչնար, պատասխանեց Օրսոյ. ի՞նչ վախճանաւ կըրնայ ըրած ըլլալ:

— Հոստեղացի մարդ մըն է, ըսաւ Աղաւնի, մեր մէկ ջաղացպանին եղբայրը. անանկ անպիտանին և սուտղուցին խօսքը չհաւտացուիր:

— Հիմա կ'իմանաք թէ ի՞նչ շահ ունէր այդ մարդն այն կերպով գործելու: Քրօ՞ղ ըսած ջաղացպանը, որուն անունը թէ ոգորոս էր կարծեմ, հօրերնէդ վարձքի առած էր ջաղացք մը, որուն ջրոյն վրայ կը վիճէր Պ. Պարրիչինի տէլլա Ռէպպիա հաղարապետին հետ: Հաղարապետն առատաձեռն ըլլալով իբնէ՛ գրեթէ բնաւ ստակ չէր առներ ջաղացքին համար. անով թովմասը միտքը դնելով որ եթէ Պ. Պարրիչինեայ իյնար ջրին իրաւունքը, եղբայրը շատ վարձք պիտի վճարէր անոր (որովհետեւ Պ. Պարրիչինեայ արծաթսիրութիւնն աշխարհք ամեն զիտէ), եղբօրն օգտին համար աւաղակին բերնէն ձեացուցեր է յիշեալ նամակը. այս է բոլոր պատմութիւնը: Գիտէք արդէն որ ազգախառնութեան կապանքն անանկ զօրաւոր կ'ազդեն Գորսիգացուց սրտին վրայ, որ երբեմն ինչուան յոնցանայ մէջ ալ կը ձգեն... Խնդրեմ կարդացէք սա նա-

մակն որ ընդհանուր գործակատարին փոխանորդը գրած է ինծի, և ըսածին կը համոզուիք:

Օրսոյ աչքէ անցուց նամակն որ մանրամասնաբար կը գրէր թովմասի ըրած յայտնութիւնները. և Աղաւնի ալ եղբօրն ուսին վրայէն կը կարդար:

Երբոր Աղաւնի լմնցուց կարդալը, — Օրլանտուչիոյ՝ Պարրիչինեայ որդին, ըսաւ, ամիս մը առաջ Պասզիա գնաց, երբ իմացուեցաւ որ եղբայրս կու գար: Հոն տեսնուած պիտի ըլլայ թովմասի հետ և ստակով գնած պիտի ըլլայ ան. կէ այս սուտը:

— Դու ամեն բան ենթադրութեամբ կը դատես, պատասխանեց քաղաքապետը նեղանալով: Ճշմարտութիւնը ճանչնալու ճամբան սփռ է: Իսկ զքեզ, պարոն, պաղ արեամբ կը տեսնեմ. ըսէ ինծի՝ ի՞նչ է հիմա կարծիքդ: Դու ալ ան կարծիքէն ես որ մարդ մը ուրիշի ախորժ մը ընելու համար՝ սուտէն յանցանք մը առնէ վրան և իր դատապարտութիւնը ծանրացրնէ:

Օրսոյ նորէն կարգաց փոխանորդին թուղթը, երդուընցընելով անոր ամեն մէկ բառը. որովհետեւ Պարրիչինի փառտաբանը տեսնելէն ետքը՝ աւելի դժուարաւ կը համոզուէր քան թէ քանի մը օր առաջ: Հուսկ ուրեմն՝ բռնադատեցաւ խոստովանելու որ կը համոզուէր նամակին ըսածներուն. բայց Աղաւնի աղաղակեց ուժգին.

— Թովմաս Պիանքի սատանային մեծն է. ապահով եմ որ կամ դատապարտութենէ կ'ազատի կամ բանտէն կը փախչի:

Քաղաքապետն ուսերը վեր թօթվեց.

— Ունեցած տեղեկութիւններս հաղորդեցի քեզի, պարոն, ըսաւ Օրսոյի. ես հիմա կ'երթամ, և քեզի կը թողում մտածելը. կը սպասեմ որ միտքդ լուսաւորուի, և քրօ՞ղ ենթադրութեանցը նման ըմբռմունք չունենաս:

Օրսոյ ջանաց արդարացընելու զԱղաւնի. և ապահովուցուց զքաղաքապետն որ այսուհետեւ զթովմաս միայն յանցաւոր կը ճանչնար:

Քաղաքապետն ուղի վրայ ելած էր... Թէ որ ժամանակն ուշ եղած չըլլար, ըսաւ, կ'ըսէի որ հետո գաս Նէվիլ օրիորդին թուղթն առնելու... Նոյն առթիւ Պարրիշինին առջև կը զուրցէիր ինչ որ հիմա ինծի զուրցեցիր, և ամեն բան կը ընենար:

— Ոչ երբէք Օրսոյ տէլլա Ռէպպիա Պարրիշինին մը տուն պիտի մանայ, պուռաց Աղաւնի թափով:

— Կ'երևայ որ օրիորդը գերդաստանին գանգակ կրողն¹ է, ըսաւ քաղաքապետը ծաղր ընելով:

— Պարոն, պատասխանեց Աղաւնի տաքութեամբ, խաբեր են դքեզ: Դու չես ճանչնար փաստաբանը. անկէջ աւելի նենգաւոր և վարպետորդի մարդ չկայ աշխարհքիս մէջ: Հոգիդ սիրես կ'աղաչեմ՝ անանկ բան մը ընել մի տար Օրսոյի, որ յաւիտեան ամթիով պատէ զինքը:

— Աղաւնի, զուրցեց Օրսոյ, կիւքով կը խօսիս:

— Օրսոյ, Օրսոյ, այն արկղիկին համար ըլլայ՝ որ տուի քեզի, կ'աղաչեմ մոխի գիր ինծի: Քու և Պարրիշինին բուն մէջ արիւն կայ. չես կրնար անոնց քով երթալ:

— Քոյր իմ:

— Չէ, եղբայր, պիտի չերթաս հոն, տպա թէ ոչ կ'ելլեմ կ'երթամաս տունէն, և մէյ մ'ալ երեսս չես տեսներ... Օրսոյ, գլխա վրաս: Ըսաւ և ծունկը ինկաւ:

— Կը ցաւիմ, ըսաւ քաղաքապետը, տսանկ յամառ գոնալուս տէլլա Ռէպպիա օրիորդը: Բայց դու զինքն անշուշտ կը համոզես: Դուռը բացաւ և կանկ առաւ. անանկ կ'երևար որ Օրսոյի կը սպասէր:

— Հիմա չեմ կրնար քովէն բաժնուիլ, զուրցեց Օրսոյ... վաղը թէ որ...

— Վաղը կանուխ կ'երթամ ես, պատասխանեց քաղաքապետը:

¹ Աշխարհներուն հօտին առջևէն գացող զանգաւաւոր խոյին կը նմանցընեն Գորսիգացիք մէկը՝ որ գերդաստանի մը կառավարողն է մեծ գիպուած ներու մէջ:

— Դոնէ, աղաղակեց Աղաւնի ձեռքերն իրարու միացուցած, ինչուան վաղը առաւօտ սպասէ, եղբայր: Թո՛ղ ինծի ժամանակ որ հօրս թղթերը նորէն մէյ մը նայիմ... չես կրնար չէ ըսել աս բանիս:

— Աղէկ. աս իրիկուն աչքէ անցուր զանոնք. բայց անկէ ետքը ալ պիտի չչարչարես զիս այս արտաքոյ կարգի տեսելութեամբդ: ... Ներուսն կը խընդրեմ, Պ. քաղաքապետ... ես ալ արդէն հանգիստ չեմ... աւելի աղէկ է որ վաղուան ձգեմք:

— Գիշերը աղէկ խորհուրդներ կը բերէ, զուրցեց քաղաքապետը, յուսամ որ վաղը տարտամութիւններդ կը փառափին:

— Սավէրիա, ըսաւ Աղաւնի, կանթեղն առ և ընկերէ քաղաքապետին. քեզի նամակ մը պիտի տայ եղբօրս համար: — Ետքը քանի մը խօսք ըսաւ Սավէրիայի ականջէն:

— Աղաւնի, ըսաւ Օրսոյ քաղաքապետին երթալէն վերջը, շատ վշտացուցիր զիս. մինչև ցվերջ ասանկ յայտնի բանը պիտի ժխտես:

— Ինչուան վաղը ժամանակ տուիր ինծի, պատասխանեց Աղաւնի. քիչ է ժամանակս, բայց դեռ կը յուսամ:

Ետքը բալլիքներու խուրձ մը առաւ և վերի յարկին մէկ սենեակը գնաց: Հոն աճապարելով գործոյններ բացաւ, և գրասեղանի մը մէջ կը նայէր կը փընտռէր՝ ուր տէլլա Ռէպպիա հազարապետն իր հարկաւոր թղթերը կը գնէր ատենը:

ԺԴ

Սավէրիա ուշացաւ դառնալու, և Օրսոյ անհամբերութենէն չէր զիտեր ընելիքը. վերջապէս երեցաւ՝ ձեռքը նամակ մը, հետն ալ պզտիկ ֆիլինան որ աչքերը կը շփէր, որովհետեւ առջի քունէն արթնցուցեր էին զինքը:

— Պզտիկ, ըսաւ Օրսոյ, ի՞նչ ունիս հոս այս ժամուս:

— Աղաւնի կանչեր է զիս:

— Ի՞նչ փչեր է արդեօք խելքին, մըտ

քէն զուրցեց Օրսոյ : Բացաւ Լիւզիոյ նամակը . և զայն կարդացած միջոցը՝ Քիլինա քրոջը քով գնաց : Նէվիլ օրիորդին նամակը հետեւեալն էր .

« Պարոն ,

« Հայրս քիչ մը հիւանդացաւ , և արդէն 'ի բնէ անանկ ծոյլ է գրելու , որ բռնադատեցայ իրեն քարտուղարութիւն ընելու : Գիտես որ քանի մը օր առաջ ծովուն եզերքը ոտքերը թրջեց , փոխանակ մեզի հետ տեսարանին ըզմայլելու . այնչափ բաւական է ձեր գեղեցիկ կղզւոյն մէջ մարդուն վրայ ջերմ բերելու : Ուստի հայրս քիչ մը ջերմ ունեցաւ , իսկ ես մեծ վախ . քաղաքապետը , որ ինծի շատ ազնիւ մարդ կ'երեւայ , աղէկ բժիշկ մը տուաւ մեզի . անիկայ երկու օրուան մէջ հոգէ խալըսցուց ըզմեզ : Հայրս կ'ուզէ հիմա որսի երթալ , բայց ես դեռ թող չեմ տար : — Ի՞նչպէս գտար քու լեռնային պալատդ . քու հիւսիսային աշտարակդ միշտ իրեն տեղն է . շատ ուրուականներ կային մէջը : Այս բաները կը հարցնեմ քեզի , որովհետեւ հայրս միտքը պահած է որ խոստացեր ես իրեն այծեամբ , վարաղ և վայրի ոչ խար : — Պատգիա երթալու միջոցնիս՝ մտքերնիս դրած ենք ձեր հիւրասիրութիւնն ընդունելու . և յուսամ որ տէլլա Ռէպալիաներուն պալատն , որ հինցած ու քայքայած է կ'ըսէիր , գլուխնիս չկործանիր : Քաղաքապետին հետ վրադ խօսեցանք . Պատգիայէն զրեւեն իրեն անըզդամ բանտարկելոյ մը ըրած յայտնութիւնները , որոնք քու կասկածներդ կը փարատեն . և ասկէ ետքը պէտք է որ թշնամութիւնդ բոլորովին դադրի , որ երբեմն կը վախցընէր զիս : Չես կրնար մակաբերել թէ ինչ ախորժ առի երբոր պալլադս երգող օրիորդին հետ երթալդ տեսայ՝ հրացանը ձեռքդ և աչքդ խոփող . այն միջոցին սովորակաւ նէն աւելի գորսիգացի երեցար ինծի , . . . քիչ մը սաստիկ ալ : Երկայն կը գրեմ թուղթս . որովհետեւ ձանձրացած եմ : Քաղաքապետը ճամբայ պիտի ելլէ . երբոր դէպ 'ի ձեր լեռները ճամբայ ընենք՝

մտանաւոր մարդ կը զրկենք առաջ խմացընելու , և ես Ալլանի պիտի աղաչեմ որ պրոպչիոյ մը պատրաստէ մեզի : Հիմ կու հիմա իմ սիրալիր ողջոյնս տուր իրեն : Իրեն առած դանակն ստէպ կը գործածեմ . վիպասանութեան մը թրջութեքը կը կտրեմ անով , բայց ահաւոր դանակը չսիրեր այս պաշտօնն ու կը պատըռտէ զիրքս : Բարեաւ մնաս , պարոն . հայրս սիրոյ ողջոյն կը զրկէ քեզի : Քաղաքապետին խօսքին մօտիկ զիր , աղէկ խորհրդատու է , և կարծեմ ձեր պատճառաւ ճամբէն կը խոտորի : Գորդէ կ'երթայ հիման քար մը տնկելու . կը մակաբերեմ որ վսեմ արարողութիւն մը պիտի ըլլայ , և կը ցաւիմ որ չեմ կրնար ներկայ ըլլալ : Կարծեմ պիտի սրբողիս այսչափ երկայն գրելուս . բայց կը կրկնեմ որ ձանձրացած եմ , և նոյն պատճառին համար հրաման կու տամ որ կրցածիդ չափ երկայն պատասխան տաս : Իրօք կը զարմանամ որ ինչուան հիմա չգրեցիր ինծի Բիէդրանէրայի պալատդ յաջողութեամբ հասնիլդ :

Լ Ի Ի Գ Ի Ա

Յ . Գ . Խնդրեմ մօտիկ զիր քաղաքապետին , և բաժն ըրէ . ինծի ախորժեկի բան կ'ընես » :

Օրսոյ իրեք չորս անգամ կարդաց այս նամակը . ետքը երկայն պատասխան մը գրեց , և Սալէրիայի տուաւ . որ երթայ տանի գեղացւոյ մը որ նոյն գիշերը Այսաչիոյ պիտի երթար : Ա՛լ անկէ ետքը Պարրիչինիներուն վրայօք կասկածները բոլորովին փարատեցան մտքէն . և ոչ իսկ ատելութեան հետք մնաց սրտին մէջ : Քիչ մը ատեն սպասեց որ քոյրը վար իջնայ , և տեսնալով որ չգար՝ գնաց պառկելու : Ալլանի ծածուկ բաներ ապրապրեր Քիլինայի ու զրկեր էր . և գիշերուան մեծ մասը հնոտի թղթեր կարդալով անցուց : Արշալուսէն քիչ առաջ՝ քանի մը պղտի խիճեր նետուեցան իրեն պատուհանին . այս նշանը լսածին պէս՝ պարտէզն իջաւ , ծածուկ դուռ մը բացաւ , ժանիքոտ դէմքով եր-

կու մարդ խոթեց տունը . և առջի հոգը խոհանոցը տանիլը զիրենք ու կերցընեն ինչ եղաւ : Թէ ո՞վ էին այս մարդիկը յաջորդ հատուածով կ'իմացընենք :

Կը Հարութակոտի :

Շան իսահոռաճքէ քռնի ման մը .

Գաղղիոյ Տամմարդէն քաղաքը Ֆրանսիական Ռեմի անուամբ 55 տարեկան մարդ մը , 1862ին յունուարի 12ին կատղած չնէ մը խածուեցաւ չրթունքէն . երկու շաբաթէն ետքը սկսաւ ըզզալ հիւանդութեան հետեւանքները . և մէկէն գնաց իր որդւոցը դուռը զարնելու , ըսելով որ ալ իր բանը բուսած էր , և կ'ուզէր վերջին բարոնները տալու իւրենց՝ քանի որ դեռ կրնար :

Կոկորդի այրիչ ցաւ մը կ'իմանար , ծանր ճնշում մը և սաստիկ ջրվախու թիւն մը . ջրաքարչ յուզմանց մէջ էր , երբեմն երբեմն ցնցում մը կը զգար . և աղէկ իմացած էր իր սարսափելի վիճակը . բայց առաջին անգամ վախնալէն վերջը , ինքզինքը Աստուծոյ կամացը կը յանձնէր , և միշտ իր խելքը գլուխն էր . ուզեց սուրբ խորհուրդները ընդունիլ և ընդունեցաւ իր աւագերեցէն . որ իրեն ամենայն կրօնքի քաջալերութիւնները ու մխիթարութիւնները տուաւ :

Յունուարի 30ին ինչուան իրիկուն լեզուն բռնուեցաւ . բայց իրիկունը արձակուեցաւ . իր բրած ձևերով կը յայտնէր որ իր ցաւը կոկորդին և կուրծքին մէջն էր . ով որ կու գար զինքը տեսնելու՝ ձեռք կ'երկնցունէր անոր . աչուրները երկինք կը վերցունէր զԱստուած աղաչելու ձևով , և զամենքը 'ի գութ կը շարժէր իր տառապելի վիճակին վրայ . երեսը կարմրեցած էր և տաքցած , չնչառութիւնը դժուար , բայց իր գծազրութիւնն այլայլած :

Հետեւեալ օրը ուզեց իր բոլոր ընտանիքը մէկ մ'ալ տեսնել . և որովհետեւ անոնք ալ որչափ որ մօտենային այնչափ վախ մը կ'երևար վրանին . Մի վախէք , կ'ըսէր իրենց , թէպէտ և իրաւ

կատղած եմ , ես ալ կ'իմանամ , բայց վտանգ չկայ : բաւական է մէկ զոհը , ուրախ եմ որ միայն ես եմ : Բայց վերջերս իրեն մօտ եղողներուն կ'ըսէր . Հեռացէք ինձմէ , և մանաւանդ մի դըպչիք ինձի :

Փետրուարի 1ին՝ առաւօտը աւելի հանդարտ կ'երևար և յոյս ալ կար վերտանգէն ազատելու : Աւագերեցը խաչ մը ցուցնելով , ըսաւ իրեն . Բարեկամ , մեր փրկիչը լեզի խմեց , դու ալ սիրտ բռէ , ու քիչ մը բան խմէ . ակամայ խմեց , բայց չկրցաւ կլլել . նոյն օրը աւելի տկարացաւ . վերջէն կարօտանօք մը գրկեց իր որդին . այս երիտասարդս գիշեր ցորեկ իր դժբաղդ հօրը քով կը հսկէր , և այս դիպուածիս մէջ մեծ արիասրտութիւն ու սէր ցըցուց : Իր մօրը հետ խօսելու ատեն ըսաւ հիւանդը . Թշուառ մայր , 80 տարեկան ըլլալ և տեսնել որդիդ այսպիսի մահուամբ մը մեռնիլ . ազգականացն ալ դառնալով ըսաւ . Դուք որ իմ թշուառ մահս կը տեսնէք , ամենեւին շուն մի պահէք :

Երկրորդ առաւօտը ըսաւ իր կնկանը ես ալ պիտի մեռնիմ . պատարագի զըննա՛ , ու ինձի համար աղօթէ . իրեն որդոյն ալ պատուիրեց , ասկէ ետեւ իմ տեղս նստէ եկեղեցին և յիշէ զիս հոն : Վերջը շնորհակալ եղաւ աւագերիցուն , ազգականացը և բարեկամացը . սրտաշարժ կերպով վերջին բարեւ տուաւ իւրենց . և անուանեց զանոնք որ կ'ուզէր որ զինքը թաղեն :

Իմանալով իր վախճանին մօտենալը ծունկ դրաւ , Արդ արձակեալ և Մեծացուցեց աղօթքը զրուցեց . և խնդրեց իր եղբորմէն որ հին երգիչ մ'էր , որ երգէ իրեն լոյս'ի յայտնութիւն ըսուած Տեառն ընդառաջի գեղեցիկ երգը , որ նոյն օրուան տօնն էր : Իր ցաւերուն մէջ ալ մտաց իշխանութիւնը կը զգար , և պայծառ տեսութիւն մը , զոր հաւատքը իւրեն կու տար . շատ աղօթքներ ըրաւ ինչուան որ նուաղեալ ցաւէն ու արեան հոսմանէն , բարով մնաք՝ ըսելով կողմնակի ընկաւ աւանդեց հոգին :